

KAKTUS

og andre **SUKKULENTER**

Nr. 2

Juni 2023

Årgang 58

Redaktion:

Redaktør: Gry Ellis Rasmussen, Højagerparken 89, 2., 2750 Ballerup, tlf. 2324 1340. E-mail: grelmus@gmail.com.

Tryk: LaserTryk.dk A/S P. O. Pedersens Vej 9, DK-8200 Århus N. Selskabets regnskabsår er fra 1. januar til 31. december.

“Kaktus og andre sukkulenter” udkommer 3 gange årligt i februar, juni og oktober måned, som medlemsblad for Nordisk Kaktus Selskab. Terminer for indlevering af artikler og annoncer; Termine für Anzeigen; Deadlines for advertising: 1. januar, 1. maj, 1. september. På Årsmødet 2018 blev det besluttet, at annoncer med relation til vor hobby fremover er gratis at bringe i bladet.

Selskabets bestyrelse:

Formand: Finn Larsen, Køge, tlf: 2252 3208.

Sekretær: Ari Freedman, Middelfart.

Kasserer: Rolf Hohlweg, Humlebæk.

Fælles e-mail til hele NKS bestyrelse:
nordiskkaktusselskab@gmail.com

Øvrige funktioner:

Webmaster: Finn Larsen
nordiskkaktusselskab@gmail.com

Kredsformænd:

Midtjyllandskredsen: Bjarne Kjempff,
kjempff@post12.tele.dk

Fyns Kreds: Ellen Christensen,
ellenmkc@hotmail.com

Sjællandskredsen: Per Rønkel,
mastiff.sari@gmail.com

Nordisk kaktus Selskabs hjemmeside:

<http://www.nordiskkaktusselskab.dk>

Forsiden: *Sempervivum marmoratum* ssp. *regina-amalia* en regnfuld forårsdag.

Foto: Gry Ellis Rasmussen

Bagsiden: *Mammillaria spinosissima* 'Uno Pico'. Foto: Mette Sørensen

Årskontingent:

Digitalt medlem DKK 100,-.

Traditionel incl. papirblad DKK 225,-.

Indbetaling af kontingent:

Danske medlemmer:

Regnr. 1551 Kontonr. 6578713 eller
MobilePay på nr. 30135

Udenlandske medlemmer:

Swift: DABADKKK

IBAN: DK4930000006578713 eller

PayPalkonto:

nordiskkaktusselskab@gmail.com

OBS: Husk fulde navn ved indbetaling

Æresmedlemmer:

Hans Keil & Peter Brandt Pedersen

Alle henvendelser vedrørende medlemskab bedes rettet til sekretæren på nordiskkaktusselskab@gmail.com. About information and membership apply to our secretary at nordiskkaktusselskab@gmail.com.

Notocactus magnificus.

Foto: Hanna E. Hansen.

INDHOLDSFORTEGNELSE

Gasteria - 3. del om en tur gennem Aloaceerne af Peter Brandt.....	Side 4
Rejsen til Socotra - Del 3 af Finn Larsen.....	Side 8
En af verdens sjældneste planter af Michael Nielsen.....	Side 14
En tyk sukkulent af Michael Nielsen.....	Side 16
Susans fantastiske have af Gry Ellis Rasmussen.....	Side 18

EN HILSEN FRA REDAKTØREN

Gry Ellis Rasmussen

Med de dejlige temperaturer vi har haft her midt i maj, føles det næsten som om sommeren allerede er kommet. Der har været nok at gøre i foråret, og altanen har fået den helt store tur som jeg havde planlagt i vinters. Desværre kom en sen aprilfrost snigende mens jeg var ude og rejse i påskeferien, og en del af mine altanplanter der havde haft det lidt hårdt i vinters, fik desværre dødsstøddet og var ikke til at redde da jeg kom hjem. Man ærger sig da lidt og overvejer om man kunne have gjort noget anderledes, men det nytter nok ikke meget. Vejrguderne er nogle gange med os og andre gange imod os. I stedet ser vi frem til flere smukke blomster og en forhåbent-

ligt god vækstperiode hvor vi kan gå og nyde vores planter i de forhåbentligt dejlige og solrige sommermåneder der nu venter forude. Personligt glæder jeg mig for tiden mest over min gamle *Adenium obesa*. Den har i alle de år jeg har haft den sat massevis af knopper, for derefter at smide dem igen ligegyldt hvad jeg forsøgte med den. Da den satte knopper i foråret gjorde jeg mig ikke de store forhåbninger og regnede med at den ville smide knopperne som sædvanligt. Men i år besluttede den at nu var det tid; 23 åbne blomster på en gang!

Denne udgave af "Kaktus og andre sukkulenter" må stå i 3-tallets tegn. Blandt andet kommer vi til sidste del i trilogien omkring Aloaceerne; *Gasteria*. Vi tager også turen tilbage til Socotra for tredje gang, og hører om de spændende planter; *Echidnopsis*, *Commiphora* og *Euphorbia*. Vi skal også stifte nærmere bekendtskab med en fantastisk sjælden lille perle, nemlig *Sarcocaulon peniculinum*. Derudover vil vi i denne udgave af bladet også tage et nærmere kig på caudex planten *Cyphostemma uter*. Vi skal også besøge Susan Schou Sørensen og hendes fantastiske have fyldt med *Sedum* og *Sempervivum*. Som altid vil jeg igen opfordre til at betænkte "Kaktus og andre sukkulenter" med en tanke her i sommermånederne. Artikler, ideer og ønsker til indhold modtages meget gerne. Tages der billeder i de dejlige haver og drivhuse så send dem endeligt ind!

- Gry

GASTERIA

Tekst af Peter Brandt. Foto af Lars Hansen.

Forsættelse af en lille tur blandt mine Aloaceer. Vi er kommet til mellemste broder; nemlig slægten *Gasteria*. En ret så stor slægt. I mit drivhus har jeg cirka 40 mere eller mindre forskellige planter. Og jeg

er glad for dem allesammen. Generelt må *Gasteria* være noget af det nemmeste at samle på. De er nærmest udødelige! Plantet i en rimelig veldrænet jordblanding - mine står i næsten ren pimpsten - og normal vanding tilpasset lys og temperatur gror de bare. De er ikke temperaturfølsomme og så længe vi er over 5 C er der ingen problemer. De vil gerne stå lyst, men fuld sol kan godt give ret så rødlige blade, en farve der dog fortager sig med tiden. Selv i et nordvendt vindue vokser de rimeligt. De blomstrer villigt selv som mindre planter med en køn rød/orange blomst og med hjælp af en tynd pensel sætter de frø. Disse er ret store og spirer normalt ganske fint. Jeg bruger tit en lidt speciel metode. De bliver sået oftest i en stor/større potte, hvor der tit er en *Aloe* eller søjlekaktus. Spiringen er ikke optimal, men hvis man kun skal bruge en enkelt eller to frøplanter er tit ikke den dårligste metode. Det er ikke den mest populære planteslægt! Hvis jeg har en lille kasse med mindre planter med til et plantemøde, så har jeg altid de fleste med hjem igen! Det er ikke helt retfærdigt. Med tiden udvikler de fleste sig til nydelige og interessante problemløse planter! Måske skyldes den manglende interesse ukendskab eller også er udvalget for ensarter. Men der er mange virkelige perler i slægten, og jeg vil gerne vise og kommentere nogle enkelte, som vil være et aktiv i enhver samling.

Figur 1. *Gasteria armstrongii*.

Gasteria armstrongii er meget lille, som det ses af billedet. Den vokser langsomt og kan stå i samme potte i årevis. Der er forskellige former og varierer især hvad størrelse angår.

Figur 2. *Gasteria armstrongii* Fernwood.

Formen Fernwood er kraftigere og lidt anderledes i bladfarve og ekstremt langsom. Sideskud dannes på samme måde som hos andre *Gasterier* fra basis, men også det tager sin tid. Det er derfor ikke en plante, der ses ret tit, hvilket også forklares af den ret høje "kilopris"! Jeg mindes ikke i skrivende stund nogensinde at have set den i blomst. Jeg kan dog tage fejl.

Gasteria batesiana er den anden af mine absolutte favoriter. En fin roset, danner pæne vegetative grupper og blomstrer godt. Bladenes farve er højdepunktet - olivengrøn
Nordisk Kaktus Selskab 58(2)

Figur 3. *Gasteria batesiana*.

med aftegninger der varierer fra klon til klon. Fra grønne nuancer til næsten sort. Derfor har jeg mange af dem.

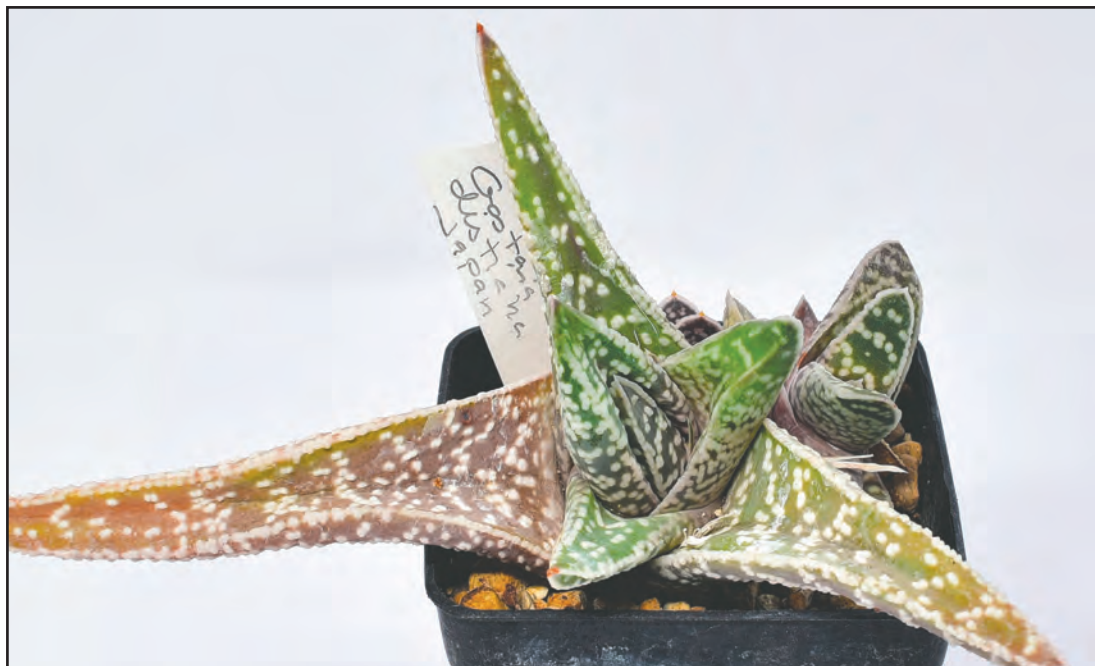
Figur 4. *Gasteria batesiana*, klon 2.

Figur 6. *Gasteria batesiana* 'Black Beauty'.

Figur 5. *Gasteria batesiana*, klon 3.

Figur 7. *Gasteria disticha*.

Der er udvalgte kloner af *Gasteria*. *G. disticha* kan blive en ret så stor plante, men denne kultivar fra Japan adskiller sig ret med langsom vækst og iøjefaldende bladmønster - en af mine favoritter!

Figur 8. *Gasteria carinata* 'Snowstorm'.

Og hvad med *G. carinata* formen Snowstorm? Ellers taler de udvalgte billeder deres eget sprog. *G. rawlinsonii* x *vlokii* Specks er med på et afbud. *G. rawlinsonii* er en super plante, som med tiden udvikler sig til alle tiders plante i en hængepotte. Det gjorde min også, men den har fået ganske og aldeles for meget sol i år og blevet ret så rød og er nu kommet under bordet til rekreation.

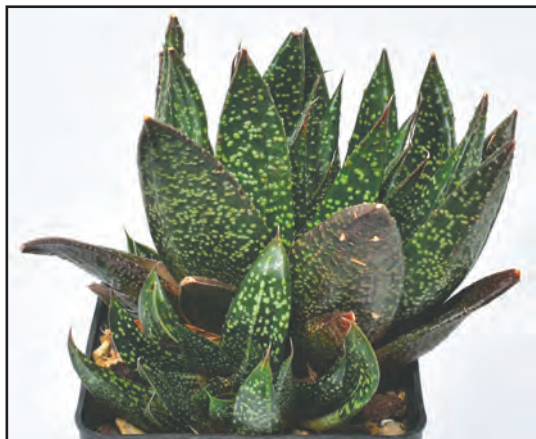
Figur 9. *Gasteria rawlinsonii* x *vlokii* Specks.

Tilbage til krydset, som er behersket fotograf. Når nogle af mine Gasterianer får vokseværk, bliver de oftest skåret brutalt tilbage. Det betyder, at jeg nu har pottetfuld små sideskud, og det pynter. Nogle ville måske potte op og dermed få en flot "sammenplantning" af stort og småt. Der er et lille skønhedsproblem. Bladene er ret saftige og knækker let. Samtidig forgår alt med tiden og halv-og-helvisne blade pynter ikke, navnlig da det tager tid inden disse blade kan fjernes.

Figur 10. *Gasteria elephinea*.

Selvfølgelig er der også menneskeskabte hybrider - mange endda. *G. Tiga* er nydelig og vokser ganske fint. Alle Aloaceerne kan krydses. *Aloe variegata* - gammel populær stueplante med kælenavne som tiger eller papegøje *Aloe* krydset med *G. batesiana* har givet denne nydelige plante, som gennem årene har været udsat for kraftig foryngelse, så p.t. er den ikke så stor. Det bliver den igen!

Figur 11. *Gasteria* hybrid.

Figur 12. *Gasteria doreeniana*.
Nordisk Kaktus Selskab 58(2)

Figur 13. *Gasteria croucheri*.

Foto: Finn Larsen

Figur 14. *Gasteria croucheri* blomst.

Foto: Finn Larsen.

Det var et lille reklameskrift for *Gasteria*.

- Peter

REJSEN TIL SOCOTRA - DEL 3

Tekst og fotos af Finn Larsen

Fra min rejse til Socotra i marts 2022. Del 3.

Med de gode oplevelser fra Wadi Ayhaft stadig friske i vores erindringer, fortsætter vores rejse på Socotra nu vestover til Shu'ub, hvor vi skal campere to nætter på stranden.

Det er altid godt at campere tæt ved havet, da det altid lugter lidt mere herude, og luften derfor føles mere frisk. Da vi ikke længere er i nærheden af wadierne, er havet samtidig vores eneste mulighed for at komme i bad, hvilket kan være en velkommen oplevelse efter en lang dag i varmen. Det er også belejligt for køkkenholdet, da de har brug for en del vand, og havet er inden for rækkevidde. Nogle gange finder køkkenholdet også friske muslinger, som hurtigt ender på menuen. Køreturen mod vest er på mindre end 100 kilometer, men det tager tid at køre endda kortere afstande på Socotra, da vejene ofte er hjulspor frem for en egentlig vej. Så det tager en del tid at køre, men vi bruger tiden på at tale sammen i bilen, inklusiv med vores chauffør, som kun taler arabisk. Vi bruger tegnsprog og enkle engelske ord for at kommunikere, og selvom

Figur 2. Vejskilte til turisterne.

det er udfordrende, lærer vi alligevel lidt om dagliglivet på øen og nogle arabiske ord. Landskabet og vegetationen ændrer sig, jo længere mod vest vi kører. Det er et område med store flade plateauer, som vi skal besøge de næste par dage. På vej mod vest kører vi ind over Meyhah plateauet, og her ser vi endnu en gang *Aloe perryi*, men denne gang en særlig økotype, som kun findes i dette område.

Figur 1. Kortet viser den vestlige del af Socotra.

Figur 3. Meyha plateauet (742 m.o.h.).

Nordisk Kaktus Selskab 58(2)

Figur 4. Den lokale form af *Aloe perryi* ved Meyhah.

Vi bliver kun et kort stykke tid, idet vi skal nå ud til stranden, inden det bliver mørkt. Da vi ankommer, har køkkenholdet aftensmaden parat til os, og efter middagen bliver det hurtigt en tropisk aften, og kun med lyset fra stjernerne og et par pandelamper kan vi finde vores telte. Det er vigtigt at få sovet tilstrækkeligt inden den næste dag, så det er tidligt godnat.

Figur 5. Chefkokken med vores aftensmad. Nordisk Kaktus Selskab 58(2)

Den følgende dag er vi igen tidligt oppe og får serveret morgenmad og te, så vi har energi nok til frokost. Vi forlader vores camp allerede kl. 6, idet vi skal ind i terrænet og søge efter planter. Der er enkelte store planter at se – *Adenium* og *Dendrosicyos* mens vi kører, men jo højere vi kommer op i terrænet, jo færre store planter ser vi. Ude på plateauet (742 m.o.h.) er der ikke meget at se. Hvis der er nogle planter, er de små og gemmer sig sandsynligvis for gederne. Vi er på ekspedition for at finde *Echidnopsis*, som jeg ikke umiddelbart kan spotte, før jeg vender nogle af de større sten. Her er der gevinst – planterne starter åbenbart som blege frøplanter under stenene, for senere hen forsigtigt at stikke de yderste spidser ud i lyset med risiko for at blive studset af en ged.

Figur 6. *Echidnopsis* sp. (*E. socotrana*?).

Figur 7. *Echidnopsis* sp. (*E. socotrana*?).

Figur 8. *Portulaca monanthoides*.

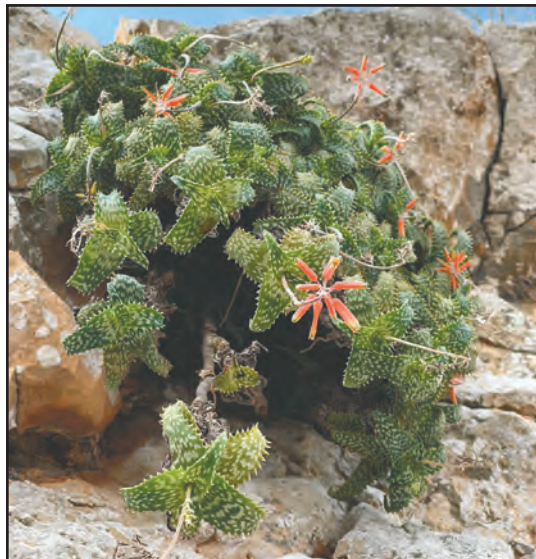
Der er masser af *Echidnopsis*, men desværre uden blomster, Det er muligvis *Echidnopsis socotrana*, men jeg kalder den blot *Echidnopsis* sp. for at være på den sikre side. Vi ser enkelte andre småplanter på stedet bl.a. en lille uanseelig portulak - *Portulaca monanthoides*.

Figur 9. *Cissus subaphylla*.

Figur 10. *Edithcolea grandis* – desværre uden blomst.

Figur 11. *Aloe squarrosa*. Foto: Geir Edland.

Ud på eftermiddagen kører vi tilbage til vores camp. Den næste dag, fortsætter vi vores rejse længere nordpå til Ma'alah plateauet og derfra videre til øens næststørste by Qalansiyah, hvor vi skal camperer på stranden nord for byen. På vej hertil ser vi *Commiphora kua* og *Euphorbia spiralis*, som begge er endemiske på Socotra. *Commiphora kua* danner med tiden pæne caudex i mange forskellige og spændende former. *Euphorbia spiralis* udvikler først sin særlige unikke og spiralformede karakter med alderen – vi så flere unge planter, som ikke så helt så spændende ud som de ældre.

Figur 12. Ung *Euphorbia spiralis*.

Figur 13. Ældre og karakteristisk *Euphorbia spiralis*.

Figur 14. *Commiphora kua*.

Figur 16. *Commiphora kua*.

Figur 15. *Commiphora kua*.
Nordisk Kaktus Selskab 58(2)

Vi er ved at kunne se afslutningen på vores rejse, idet vi kun har et par dage tilbage inden hjemrejsen. Alle deltagerne er ved at være godt trætte, og mange vil gerne lave noget andet end at kigge på planter bl.a. sejle, snorkle og slappe af. Vi har dog endnu et par småting til gode såsom et karstområde, som vi passerer igennem på vej fra Qalansiyah til hovedstaden Hadiboh. Et karstområde består af eroderet kalksten med huler og grotter og klipper med mærkelige former. Det er ikke en egentlig

Figur 17. Qalansiyah er en udpræget fiskerby.

Figur 18. Vores camp på stranden ved Qalansiyah.

planteoplevelse, men alligevel spændende med de store jordfaldshuller, som ligner me-teornedslag, da de er cirkulære. Alle hullerne står i forbindelse med havet, så vi kan også se ebbe og flod, selvom vi er ca. en kilometer fra kysten.

Figur 19. Jordfaldshul i karstområdet.

Vi overnatter i Hadiboh og flyver til Abu Dhabi den følgende dag til endnu en overnatning på lufthavnsotellet. Herfra flyver Geir og jeg til Amsterdam, hvor vores veje skilles. En gruppe engagerede mennesker arbejder frivilligt for "Friends of Socotra" som har til formål at bevare øgrup-

pens naturlige miljø og forbedre levestandarden for befolkningen. Har man lyst, kan man blive medlem af gruppen. Se mere på: www.friendsofsocotra.org

-Finn

Figur 20. Vores foretrukne øl på Socotra.

English summary:

This is a travelogue about the author's journey to Socotra in March 2022. In Part 3, the author and their group continue their journey towards the west of Socotra, where they camp for two nights on a beach in Shu'ub. The author describes the benefits of camping near the sea, including the availability of water for the kitchen and the opportunity to take a bath. The group travels over the Meyhah plateau and encounters a different type of *Aloe perryi*, which is unique to this area. They camp on the beach and the next day, they wake up early to search for plants in the terrain, specifically the *Echidnopsis*. They find many of them, but unfortunately without flowers. Later, they continue to Ma'alalah plateau and then to Qalansiyah, where they camp on the beach again. On the way, they observe the endemic *Commiphora kua* and *Euphorbia spiralis*. The author notes that the trip is soon coming to an end and the group is starting to get tired and want to do something else than just look at plants, such as snorkeling and relaxing. Despite this, they still have a few more things to see before they leave the island.

Nordisk Kaktus Selskab 58(2)

*En smukt blomst af Echinopsis obrepanda.
Foto: Mette Sørensen.*

Pelargonier (en verden for sig)

er andet og mere end "bare" Dronning Ingrid. Prøv et gratis nummer af "Pelargonie Nyt" som udkommer 4 gange om året.

Henvendelse til kasseren Niels Ejner Carlsen på tlf. 61740093 eller mail: thors7@stofanet.dk

Hjemmeside:
www.danskelargonieselskab.dk

Ny bog!

"Fede planter er en helt ny bog om spændende eksotiske planter, hovedsageligt kaktus og andre sukkulenter. "Fede planter" beskriver en række sukkulenter og kaktus i natur og kultur.

"Fede planter" er skrevet af Bjarne Kjempff og Finn Larsen, som i mange år har beskæftiget sig med spændende planter. "Fede planter" fortæller dig, hvor planterne gror, hvilke vækstforhold de har i naturen, og hvordan du kan have success med planterne i vindueskarmen eller i drivhuset. Bogen er på mere end 400 sider og indeholder mere end 1000 fotos.

Pris: DKK 240,- + porto.
Se mere info og bestil på:
www.denfedebog.dk,
eller ring til Finn på 22523208.

EN AF VERDENS SJÆLDNESTE PLANTER: SARCOCAULON PENICULINUM

Tekst og fotos af Michael Nielsen

Det lykkedes os på vores indkøbstur i år at købe en af verdens sjældneste planter. En *Sarcocaulon peniculinum*. Den har altid stået som et af de største ønsker. Blandt sukkulent samlere også kaldet "Den

hellige gral". *Sarcocaulon peniculinum* eller *Monsonia peneculinum* som den nu hedder vokser kun omkring Rosh Pinah i Namibia. Den bliver ikke stor. Maximalt op til 10 cm og har kun 2 horisontale stængler på ca 2 cm,

der spreder sig ud fra et caudex. Her kommer bladene i to rækker. Barken er grå/hvid og blomsten er rosa til rødlig. Da jeg var i området på vores sukkulentrejse i 2019 prøvede jeg selvfølgelig at finde den, men uden held desværre.

Pasning? Det bliver nok udfordringen. Når den har grønne blade skal den have lidt vand, men når den smider dem skal vandingen stoppes. Men... Det er også vand som sætter gang i bladene og blomsterne, så hvornår vandingen påbegyndes er vanskelig.

Et er dog sikkert, den skal have meget direkte sol. Vi får se om det lykkedes.

- Michael

Figur 1. *Sarcocaulon peniculina*.

Bliv medlem af Dansk Orchide Klub

Medlemsbladet

ORKIDEER udkommer 6 gange årligt. Find lokalklubbens hjemmeside for kommende arrangementer på www.orkideer.dk.

Deltag i et uforpligtende klubmøde i din lokale orkideklub.

E-mail: aholmen@onedenmark.com

CN-TRENDPLANTS

I min webshop har du mulighed for at købe anderledes kaktus og sukkulenter, end dem du finder i supermarkeder mm.

Kaktus:

Kan være:

Ariocarpus og Aztekium

Mammillaria med store blomster

Sukkulenter:

Kan være:

Adenia og Adenium

Caudex planter: Raphionacme

Discorea m.fl.

Webshoppen har åbent forår til efterår.

Se mere præcise datoer på min blog:

ellensplanteverden.dk

Delosperma 'Fire Spinner'. Foto: Gry Ellis Rasmussen.

EN TYK SUKKULENT

CYPHOSTEMMA UTER

Tekst og fotos af Michael Nielsen

På vores årlige indkøbstur lykkedes det at få fat i *Cyphostemma uter*. En art som først er beskrevet indenfor de sidste årtier.

Cyphostemma uter vokser i Angola og i det nordlige Namibia.

Den hører til Vitaceae familien som flere drueplanter gør. Den får op til et 30 cm caudex og bliver ca 1,5 meter i højden. Bladene er tykke og folieret. Men det er caudex/stammen og det kompakte udseende som gør den interessant. Den er ikke så let at passe som andre *Cyphostemma* (eksempelvis *juttæ*) og kræver sparsom vanding i vækstperioden. I 2019 på vores sukkulentrejse var jeg så heldig at spotte den langs vejen. Og når man først har fundet den er det ikke svært at finde flere. Den er meget skøn at se og man henføres næsten til en fjern fortid.

Figur 1. *Cyphostemma uter*.

- Michael

Figur 2. *Cyphostemma uter*.

Figur 3. *Cyphostemma uter* og forfatteren Michael Nielsen.

Kaktusgartneriet

Kaktus og sukkulenter på adressen:

Vejlegårdsvej 99, 2625 Vallensbæk

Ved besøg: Ring på 20944946.

Eller e-mail: kaktus@paradis.dk

Hjemmeside:

www.kaktusgartneriet.dk

Følg kaktusgartneriet på

instagram:

"Kaktusgartneriet".

SUSANS FANTASTISKE HAVE

Tekst og fotos af Gry Ellis Rasmussen

Susan Schou Sørensen har inviteret mig indenfor i hendes have et par gange og i den forbindelse har jeg skrevet denne lille artikel om haven. Tusind tak Susan for at jeg måtte komme!

I et fredeligt villakvarter i Valby gemmer sig en fantastisk lille perle. Intet mindre end Danmarks største samling af botaniske *Sempervivum*. Susan har inviteret indenfor og fremvist samlingen som inkluderer alle de eksisterende botaniske arter. Hun har igennem mange år lagt et kæmpe arbejde i at konservere og beskytte specielt *Sempervivum* som ligger hendes hjerte nær. Mange sukkulenter verden over mistrives i deres naturlige habitater og er i fare for at uddø grundet klimaforandringer. Stigende temperaturer, øgede tørkeperioder og lignende gør betingelserne svære. Susans store arbejde med at bevare botaniske *Sempervivum* har gjort at de botaniske arter lige nu findes i flere af de nordiske lande hos forskellige folk, forhåbentligt således at de kan bevares for fremtiden skulle de gå til et sted eller i de oprindelige habitater.

Figur 1. Susans have og et af de fritliggende granit stenbede med *Sempervivum*.

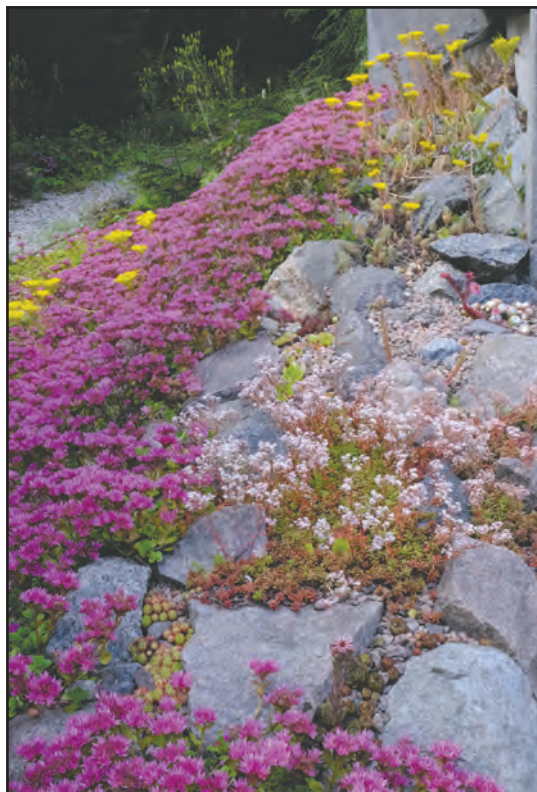

Figur 2. Det andet fritliggende granit stenbed, her er både *Sedum* og *Sempervivum*.

Susans have er udlagt med mange forskellige bede. Der ligger et stort sydvendt stenbed beskyttet op mod husmuren, samt tre fritliggende stenbed længere inde i haven. Op af huset vokser også et stort figentræ, hvor der er et sydvendt stenbed under. To af de fritliggende stenbede er placeret ved siden af hinanden ved siden af en lille dam bagerst i haven. Et af stenbedene er med kalksten, mens de to andre er med granit. Dette er for bedst muligt at efterligne de naturlige levesteder for de forskellige *Sempervivum*.

Figur 3. Det sydvendte stenbed op mod husmuren er fyldt med flotte *Sempervivum*.

Figur 4. Sydvestvendt skråning med blomstrende *Sedum* og *Sempervivum*. Bedet summede af bier og insekter.

Der er lavet flere skråninger i haven som er beplantede med forskellige *Sedum* og andre stenbedsplanter. Derudover er der et større område med vilde bær, krydderurter og blomster. Foran huset ligger to vestvendte stenbede, også plantet med *Sempervivum*.

Figur 5. *Sempervivum* på vestvendt skråning hvor de står beskyttet.

Figur 6. En stenhumle er gået ombord i de mange *Sedum* blomster.

Haven summer af liv, og der er utroligt mange forskellige biarter, som ligger vejen forbi. I de små damme findes der frøer og mange salamander. Hele haven er i det hele taget en oase for insekter og dyr, hvilket er en fornøjelse at se i disse tider hvor insekter og bier har svære betingelser og hvor bestandene går tilbage år for år.

Figur 7. Potter med *Sempervivum* opsat i haven er meget dekorative. De kan også bruges som bunddække.

Figur 8. *Sempervivum* gør sig godt i pletter. Botaniske arter kan være lidt sarte med for meget vand om vinteren. Potterne har den fordel at de kan flyttes til et mere beskyttet sted.

Mange har *Sempervivum* i haverne herhjemme uden at skænke dem mange tanker, men de rene botaniske arter ses sjældent da de fleste *Sempervivum* i handlen er hybridiseret og fremavlet for at øge især rosettestørrelse og farver. Nogle hybrider bliver så store som en udstrakt hånd. De botaniske arter er noget mindre.

Figur 9. *Sempervivums* i mange størrelser...

Figur 10. ...og farver!

Sempervivum har den fantastiske egenskab at de ofte ændrer farve og form gennem de forskellige sæsoner. En *Sempervivum* i vintertøj og samme art i sommertøj ligner muligvis slet ikke hinanden. Det kan derfor være svært at identificere arterne ud fra et øjebliksbillede af dem, da planterne kan ændre sig ganske meget afhængig af årstid, vejr og vind. Ofte identificeres arterne bedst gennem deres blomster. Blomsterstandens farve, kronbladene og støvdragernes form og farve og andre markører kan bruges til identifikation.

Figur 11. *Sempervivum* blomster, store åbne stjerneformede blomster.

Figur 12. *Sempervivum* blomster, klokkeformede tætsiddende klaser.

Nordisk Kaktus Selskab 58(2)

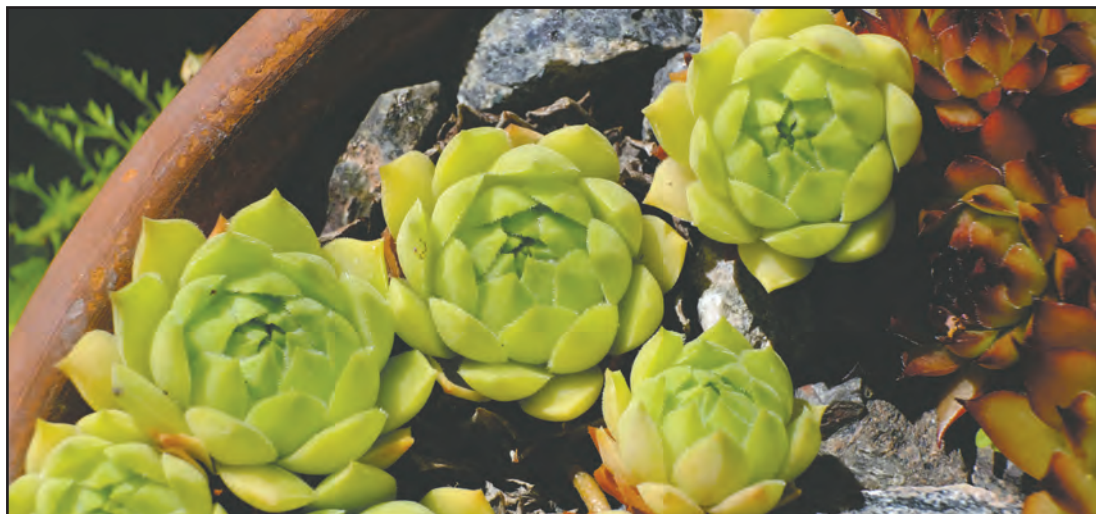
De mange arter af *Sempervivum* er meget forskellige og har tilpasset sig til deres levesteder med unikke måder at vokse på. For eksempel er arter fra Mongoliet meget hårdføre med en flad individuel rosetteform, og de klarer sig bedst om vinteren når de står tørt under et snedække, mens arter fra Spanien ofte er kugleformede og vokser i pudeformede klumper. Derved holder de bedre på vandet, og beskytter rodklumpen i midten.

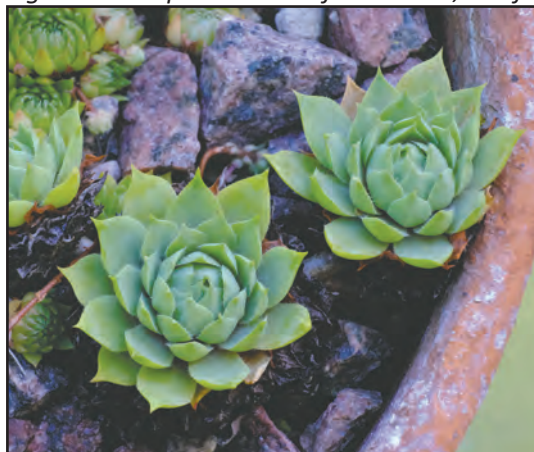
Figur 13. Oprindeligt fra Mongoliet, denne *Sempervivum* vokser i flade individuelle lave rosetter.

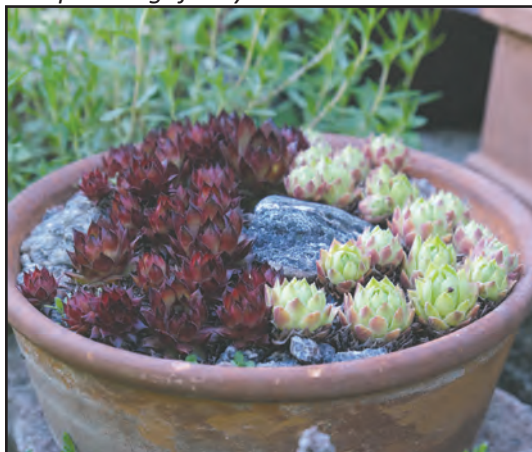
Figur 14. *Sempervivum minutum*, oprindeligt fra Spanien, klumpe-dannede *Sempervivum*.

Figur 15. *Sempervivum herfriedianum*, Neef 2005. Oprindeligt fra Tyrkiet.

Figur 16. *Sempervivum wulfenii* ssp. *wulfenii*, oprindeligt fra Bernina passet.

Figur 17. *Sempervivum* i mange farver, her i intense sommerfarver.

Figur 18. *Sempervivum globiferum* ssp. *allionii*, oprindeligt fra Gorges du Cians, Frankrig.

Susan har selvfølgelig også en flot samling af andre sukkulenter og kaktus. I udestuen står nogle meget fine og gamle planter.

Figur 19. *Aloe gariepensis*, 21 år gammel.

Figur 20. *Gasteria excelsa*, 23 år gammel.
Nordisk Kaktus Selskab 58(2)

Figur 21. *Euphorbia meloformis*, 25 år gammel.

Figur 22. *Aloe plicatilis* med en enkelt blomst, og *sempervivums* som bunddække.

Det har været en fornøjelse at være på besøg hos Susan i hendes flotte have, og se de forskellige arter, af både planter og dyr, trives. Det har også været en fornøjelse at lære mere om de forskellige *Sempervivum*, og se hvor alsidig *Sempervivum* er og hvor forskellige de kan være.

